

JĘZYK POLSKI
KLASA III ZSZ

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH
z obowiązkowych zajęć edukacyjnych

PROGRAM „ZROZUMIEĆ ŚWIAT” WYDAWNICTWA „NOWA ERA”

Material	Tematy lekcji	Wymagania podstawowe na ocenę dostateczną	Wymagania ponadpodstawowe na ocenę dobrą, bardzo dobrą i celującą w wypadku zadań wykraczających ponad podstawę programową	Liczba godzin
Mój podręcznik <i>Zrozumieć świat</i> dla klasy III	Moja ulubiona książka roku!	Uczeń: – ocenia okładkę, kolorystykę i treść – ocenia tematykę klasy III – czyta tytuły rozdziałów i spisy treści – ocenia oprawę plastyczną – wyraża swój sąd o podręczniku	Uczeń: – ocenia i nazywa różne teksty plastyczne w podręczniku – nazywa techniki malarskie – interpretuje tytuły rozdziałów – nazywa uczucia, jakie mogą pojawić się w związku z tytułem rozdziałów – wyraża swoje refleksje związane z zawartością podręcznika	1
Magdalena Czapińska <i>...ale jestem</i> Wisława Szymborska Chwila Adam Ziemiński <i>Przyda się taka chwila</i>	Jak żyć naprawdę? lub Życie może być piękne! lub Życie jest skarbem – dlaczego? W życiu piękne są tylko chwile?	Uczeń: – nazywa uczucia, jakie wzbudziły przeczytane utwory – określa rolę środków artystycznych w tekście – określa podmioty liryczne – wypisuje z tekstów „złote myśli” – w kilku zdaniach podaje najważniejsze informacje o autorach – określa tematykę wierszy – określa podmiot i adresata wiersza – dzieli się swymi refleksjami na temat życia i jego przemijania – wyjaśnia znaczenie frazeologizmu <i>przebiegać przez palce</i>	Uczeń: – redaguje w punktach prawdy o człowieku zawarte w tekście – wymienia wskazówki mówiące, jak żyć – tworzy w kilku zdaniach własną receptę na prawdziwe życie – doszukuje się analogii wiersza Wisławy Szymborskiej z tekstem Agnieszki Osieckiej i Adama Ziemińskiego – wyszukuje metafory określające życie – dostrzega nawiązanie Szymborskiej do poglądów Heraklita – bierze udział w dyskusji: „Jaki model życia warto wybrać, jeśli nie dwa razy się nie zdarza?” – omawia w poznanych wierszach stosunek podmiotów lirycznych do przemijania – opisuje piękną chwilę z wakacji/życia, akcentując stan emocjonalny	1
Wisława Szymborska Nic dwa razy Agnieszka Osiecka <i>Niech żyje bal!</i>	Życie jest skarbem! lub Drugi raz nie zaproszą nas wcale...	Uczeń: – zna biogramy poetek – czyta teksty – znajduje wspólny temat dla obu tekstów – wskazuje przenośnie – swobodnie wypowiada się na temat tytułów – znajduje w tekście argumenty do tematu lekcji – formułuje argumenty do rozprawki	Uczeń: – odczytuje znaczenie przenośni w utworach – wskazuje związki między poznаныmi utworami Wisławy Szymborskiej, Agnieszki Osieckiej i Adama Ziemińskiego – omawia środki artystyczne – redaguje przesłanie wynikające z poznanych wierszy – proponuje argumenty do rozprawki związanej z tematem lekcji – redaguje plan rozprawki	1
Wywiad z Katarzyną Nosowską <i>Przemijania nie trzeba się bać</i> Monika Głuska-Bagan <i>Poradnik pozytywnego myślenia</i>	Jak żyć? W świetle wypowiedzi znanych osób lub O czym warto w życiu pamiętać ... lub Nic dwa razy się nie zdarzy,	Uczeń: – redaguje temat wywiadów – wymienia osoby wypowiadające się – wskazuje zdania „złote myśli” – ocenia ich przydatność w życiu codziennym – redaguje notatkę z zastosowaniem słownictwa: przyjaciel, pozytywne	Uczeń: – wskazuje na związek tekstów z wierszami Wisławy Szymborskiej, Agnieszki Osieckiej i Adama Ziemińskiego – zbiera argumenty do rozprawki: Trudne momenty to dar, bo one nas <i>rozwijają</i> lub <i>Nasze życie jest tym, co z niego uczynimy</i>	1

	więc żyjmy godnie!	myślenie, być sobą		
Jonasz Kofta <i>Radość o poranku</i> Miron Białoszewski <i>Skąd tyle radości</i> i Mironczarnia	I codzienność bywa radością lub Co o radości życia sądzą poeci?	Uczeń: –zna biogramy poetów –określa podmioty liryczne w wierszach –nazywa ich uczucia –określa nastrój w obu tekstach –wymienia obrazy poetyckie w tekstach –wymienia źródła codziennej radości wymienione w wierszach –wypowiada własne sądy na temat radości życia	Uczeń: –uzasadnia, że podmioty liryczne cechuje młodzięcza radość życia –wyjaśnia funkcję środków artystycznych w budowaniu nastroju –uzasadnia sens zawarty w temacie lekcji –redaguje notatkę do tematu lekcji –wskazuje przykłady gry słownej w wierszu Mironczarnia –na podstawie wiersza Mironczarnia wyjaśnia znaczenie terminu poezja lingwistyczna	1
Krystyna Berwińska Con amore (fragm.) Tadeusz Konwicki <i>Kronika wypadków miłosnych</i> (fragm.) Jacek Hołówka <i>Wierność</i> (fragm.)	Trzej zakochani...trzy różne miłości lub Miłość niejedno ma imię...	Uczeń: –zna biogramy autorów –zna treść fragmentów powieści –streszcza poznane fragmenty –redaguje plan wydarzeń –zbiera informacje na temat trzech bohaterów: Andrzeja, Grzegorza i Wicia –pracuje z tekstem –redaguje sądy na temat postaw bohaterów –zna zasady pisania listu –prezentuje swoje przemyślenia na temat postaw osób zakochanych –czyta tekst filozoficzny –poznaje różne ludzkie postawy	Uczeń: –ocenia postępowanie trzech bohaterów, odwołuje się do tekstów –redaguje wnioski z zastosowaniem odpowiedniego słownictwa: egoizm, altruizm, bezmyślność –redaguje notatkę lekcijną do tematu lekcji –w związku z lekcją redaguje list do wybranego bohatera –zabiera głos w dyskusji na temat oportunistów i utylitaryzmu oraz na temat wierności –odwołuje się do postawy poznanych bohaterów	1
Krzysztof Kamil Baczyński ***[Niebo złote ci otworzę] Konstanty Ildefons Gałczyński Rozmowa liryczna Adam Ziemianin <i>Rozmowa bez słowa</i>	Strofy o miłości lub Życie szczęśliwe to życie w miłości lub Liryczne rozmowy o miłości	Uczeń: –orientuje się w biografii poety –określa podmiot liryczny i adresata wiersza –wypisuje wyrażenia i zwroty dotyczące „raju ziemskiego” oraz „kalekiego czasu” –wskazuje środki artystyczne –bierze udział w dyskusji na temat <i>Czy zgadzasz się z przysłowiem, że czas goi wszystkie rany?</i> –zna wyznaczniki liryki –określa podmioty liryczne i sytuacje liryczne w wierszach –redaguje notatki biograficzne o poetach –określa tematy wierszy –nazywa uczucia wyrażone w utworach –znajduje wspólny temat dla kolejnych wierszy –uzasadnia sens tematu lekcji	Uczeń: –nadaje tytuły obrazom poetyckim –wypowiada się na temat roli miłości w czasie wojny –określa funkcje środków artystycznych – ocenia przesłanie utworu (optymistyczne czy pesymistyczne) na podstawie tekstu –posługuje się pojęciami związanymi z liryką –redaguje wybrany tekst –udowadnia, że „wiersze to sposób rozmowy człowieka z człowiekiem” –określa funkcje środków językowych w utworach –nazywa środki stylistyczne –stosuje środki stylistyczne –redaguje wspólny wniosek dla kolejnych wierszy –wybiera wersy stanowiące tzw. złote myśli o miłości	1
Karol Wojtyła Przed sklepem jubilera (fragm.)	„Miłość zwyciężyła niepokój” – jak doszło do małżeństwa Teresy i Andrzeja lub Przed sklepem jubilera jako „dramat wnętrza”	Uczeń: –orientuje się w twórczości literackiej Karola Wojtyły –przypomina cechy miłości z hymnu św. Pawła –wymienia fundamenty miłości bohaterów tekstu (odtwarza w punktach historię znajomości Teresy i Andrzeja) –próbuję określić gatunek utworu –nazywa dominującą formę wypowiedzi	Uczeń: –opowiada, jak doszło do małżeństwa –wypowiada własną opinię na temat związku bohaterów –tworzy kodeks postępowania dla małżonków –redaguje tekst życzeń ślubnych oraz zaproszenie i zawiadomienie o ślubie –wyjaśnia znaczenie „tajemniczych sygnałów” –określa funkcję tajemniczego jubilera	1

		<ul style="list-style-type: none"> –wskazuje cytaty dotyczące przeżyć, uczuć, emocji bohaterów –wymienia „tajemnicze sygnały” miłości i przedmioty-symbole –wymienia wymagania, jakie miłość stawia człowiekowi 	<ul style="list-style-type: none"> –formuluje swoje refleksje na temat utworu –recytuje fragment tekstu –redaguje artykuł o miłości do pisma młodzieżowego –redaguje dedykację dla małżonków z okazji rocznicy ślubu –redaguje notkę biograficzną do tematu <i>Jan Paweł II autorytet wszechczasów</i> 	
<p>Jan Twardowski <i>Śpieszmy się</i> Phil Bosmans <i>Życie znaczy kochać</i> Erich Fromm <i>O sztuce miłości</i>(fragm.)</p>	<p>Jakie refleksje wywołują wiersze księdza Twardowskiego? lub Spotkanie z księdzem Twardowskim lub Dwaj autorzy o miłości lub Co o miłości sądzą poeci i filozof?</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –określa podmiot liryczny i adresata wiersza –wskazuje środki artystyczne –wypisuje z wiersza „złote myśli” –gromadzi aforyzmy na temat miłości –omawia wizję człowieka i świata według poety –podaje definicje wiary i nadziei –wypisuje wersy związane z tematem lekcji –rozwija myśl zawartą w wybranym wersie –zna notkę biograficzną obu poetów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –formuluje refleksje na temat miłości i śmierci –rozwija myśl <i>O miłości mają świadczyć czyny, nie słowa</i> –przygotowuje portfolio na temat motywu miłości od mitologii i Biblii po współczesność –udowadnia, że Jan Twardowski to poeta miłości, szczęścia i optymizmu –recytuje utwory poety –redaguje list do poety –redaguje wypowiedź o miłości w świetle rozważań filozofa –pisze rozprawkę na temat miłości: <i>Kto nie kocha, ten jest martwy jak kamień</i> lub <i>Miłość jest najaktywniejszą w człowieku siłą</i> –redaguje argumenty do rozprawki 	1
<p>Stanisław Wyspiański <i>Wesele</i>(fragm.) Beata Biały <i>Za to kochamy Polskę</i>(fragm.)</p>	<p>Kochać Ojczyznę... temat ważny i ponadczasowy! lub Za co kochamy Polskę? lub Różne obrazy miłości Ojczyzny</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –poznaje biogram Stanisława Wyspiańskiego –poznaje fragment dramatu <i>Wesele</i> –poznaje genezę <i>Wesela</i> –czyta fragment z podziałem na role –określa temat rozmowy –wyjaśnia znaczenie słów <i>A to Polska właśnie!</i> –ocenia bohaterów wywiadu –redaguje pojęcie patriotę, patriotyzm –redaguje notatkę do tematu z utrwalonym słownictwem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –przedstawia genezę <i>Wesela</i> –zna budowę dramatu –nawiązuje do tła historycznego Polski –rozwija wypowiedź Poety <i>A to Polska właśnie!</i> –redaguje argumenty do rozprawki: <i>Różne bywają sposoby miłości Ojczyzny</i> 	1
<p>Katarzyna Olkowicz <i>To mogło być właśnie tak</i>(fragm.)</p>	<p>Wojna wciąż powraca lub Co nasze pokolenie sądzi o latach wojny?</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –cicho czyta tekst –wymienia osoby wypowiadające się w tekście –pracuje w grupach –wypowiada się w imieniu znanych aktorów –odwołuje się do tekstu w związku ze słownictwem: patriotę, kosmopolita, autorytety –wymienia poznane utwory o tematyce wojennej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –zbiera informacje do tematu <i>Wojna wciąż powraca</i> –znajduje informacje na temat przeżyć osób wypowiadających się –zbiera informacje na temat obecności obrazów wojennych w kinie i w literaturze –wskazuje fragmenty w wypowiedziach, z którymi identyfikuje się, uzasadnia wybór –redaguje argumenty do tematu <i>Wiele lekcji i wiele filmów jest lekcją patriotyzmu</i> 	1
<p>Gustaw Herling-Grudziński <i>Wieża</i> (fragm. tekstu przeczytany w domu)</p>	<p>Samotność, cierpienie – tyle tego dookoła</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –poznaje biogram autora –zna opowieść o Hiobie –poprawnie posługuje się frazeologizmem hiobowa <i>wieść</i> –nazywa uczucia, doznania Trędowatego (Lebbrosa) –w imieniu Trędowatego pisze list opowiadający o jego życiu –wyszukuje fragmenty mówiące o czynnikach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –wskazuje analogię między losem biblijnego Hioba a Trędowatym –podejmuje decyzje dotyczące losów wyimaginowanego człowieka znajdującego się w trudnej sytuacji, dokonuje wyborów, przewiduje konsekwencje działań –wskazuje na związki biograficzne autora z tematyką jego utworów 	1

		wplywajacych na zmianę życia bohatera –omawia możliwości pomocy człowiekowi znajdującemu się „nad przepaścią” –zna informacje na temat autora tekstu		
Dorota Masłowska <i>Między nami dobrze jest</i> (fragm.) Wywiad z Dorotą Masłowską <i>Kocham cię tak czy siak</i> (fragm.)	Między nami dobrze jest? lub I takie bywają relacje międzyludzkie	Uczeń: – poznaje współczesną autorkę –poznaje fragment jej twórczości –zna budowę dramatu –czyta tekst, może być z podziałem na role –zwraca uwagę na didaskalia –wypowiada się na temat czasu, miejsca wydarzeń i osób dramatu –rozważa absurdy, jakimi posłużyła się autorka –ocenia nastrój wydarzeń –ocenia język dialogów –ocenia postępowanie osób dramatu	Uczeń: –ocenia rolę języka potocznego –znajduje w tekście groteskowe widzenie świata i absurdalne sytuacje –uzasadnia absurdalność tytułu dramatu –redaguje rozbudowany wniosek –redaguje plan do wypowiedzi: Ten tekst budzi smutne refleksje	2
Zbigniew Herbert <i>Przesłanie Pana Cogito</i> Zofia Głódowska Wspomnienie o Herbercie Janusz Pasierb Poeta jest twoim bratem	Dokąd wzywa Pan Cogito? lub Jak żyć? lub Czy poeta jest moim bratem?	Uczeń: –zna biogram poety –wypowiada się na temat wierszy –określa główną myśl utworu –zna cechy wiersza wolnego –redaguje notatkę –nazywa cechy charakteru poety –wyjaśnia sens tytułu wiersza czyta ze zrozumieniem	Uczeń: –wypowiada się na temat wiersza, uzasadnia wypowiedź cytatami z tekstu –wyjaśnia odwołania historyczne występujące w wierszu –charakteryzuje lata 50. w Polsce –nazywa cechy umysłu i charakteru Zbigniewa Herberta –nazywa środki artystyczne i wyjaśnia ich funkcję w tekście –wskazuje na rolę poezji w codziennym życiu – wskazuje przykłady	1
Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Pieśń III</i> Adam Ziemianin <i>Daleś mi Panie</i>	Co warto ocalić od zapomnienia? lub Zostawię po sobie ślad!	Uczeń: – charakteryzuje bohatera lirycznego wiersza (kim jest, w jakim jest wieku, co stanowi jego pasję) –analizuje język utworu (brak czasowników w formie osobowej)–wskazuje środki stylistyczne zastosowane przez poetę (pytanie retoryczne) –przygotowuje album, teczkę tematyczną lub pracę pisemną, w których utrwała jakąś osobę albo wydarzenie –określa podmiot liryczny i adresata wiersza –precyzuje temat utworu –dostrzega zło w otaczającym świecie –podaje przykłady ludzi, którzy pozostawili po sobie trwałe ślady, wpisali się w historię ludzkości –redaguje kilkuzdaniową wypowiedź na temat <i>Zostawiłem, zostawię po sobie ślad</i>	Uczeń: – wyjaśnia celowość zabiegu językowego, jakim jest brak czasownika –podaje swoje wyjaśnienie, dlaczego w wierszu nie padają odpowiedzi –tłumaczy celowość „ubrania” w zdanie dwóch ostatnich wersów wiersza –podaje cechy pieśni jako gatunku poetyckiego –określa typ liryki –próbuję znaleźć korzenie zła i podaje swoją receptę na poprawę sytuacji –zabiera głos w dyskusji <i>Wartościowe życie, czyli jakie?</i>	1
Władysław Stanisław Reymont <i>Chłopi</i> (fragm.)	Boże Narodzenie we fragmencie <i>Chłopów</i> Reymonta lub Tradycje łączą rodzinę i narody lub Stylizacja językowa	Uczeń: –orientuje się w biografii i twórczości Reymonta –wyjaśnia znaczenie wyrazów <i>obyczaj, obrzęd</i> –redaguje opis zimowego krajobrazu –pracując z tekstem, notuje informacje związane ze świętami Bożego Narodzenia –charakteryzuje język utworu (stylizacja gwarowa)	Uczeń: –wyjaśnia celowość użycia przez narratora stylizacji gwarowej –tworzy scenariusz słuchowiska radiowego na podstawie wybranego fragmentu tekstu –przyjmuje rolę reżysera słuchowiska i wynikające z tego zadania –określa rodzaje stylizacji w poszczególnych tekstach –wyrazy gwarowe zapisuje w brzmieniu ogólnopolskim	1

	i jej rola w <i>Chłopach</i>	–barwnie opowiada o obyczajach pielęgnowanych w swoim domu –bierze udział w przygotowaniu audycji radiowej –rozumie, czym jest stylizacja językowa –zna rodzaje stylizacji (archaizację, dialektyzację i stylizację środowiskową) –redaguje słowniczek gwary uczniowskiej	–układa tekst, stosując gwarę podhalańską	
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska Drzewo genealogiczne Julian Tuwim Wspomnienie (tekst i piosenka w wyk. Czesława Niemena) Kwiaty polskie(fragm.)	Wspomnienia w wierszach Juliana Tuwima	Uczeń: – określa wspólną tematykę obu tekstów –nazywa uczucia podmiotu lirycznego –redaguje zaproszenie na wieczór poezji śpiewanej	Uczeń: – redaguje opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych (przyrody) zatytułowane Wspomnienie –porównuje i ocenia tekst literacki i interpretację muzyczną	1
Marta Bednarska, Agnieszka Prokopowicz <i>Witaj szkolo...</i> (fragm.) Wspomnienia ze szkolnej ławy znanych ludzi	Przeszłość – to czas pełen wspomnień lub Wspomnienie – to nasza przeszłość!	Uczeń: –przedstawia osoby wypowiadające się – wskazuje w wybranej wypowiedzi najciekawsze wspomnienia (dowcipne, tragiczne, ciekawe) –nazywa uczucia bohaterów –wypowiada się na temat własnych wspomnień z pierwszego dnia w szkole	Uczeń: –nazywa stany psychiczne bohaterów –wskazuje na nieznanne fakty historyczne, o których mówią bohaterzy –dyskutuje na temat: Szkoła przed laty, a szkoła współczesna –redaguje argumenty do tematu: <i>Każde wspomnienie to nasza historia</i>	1
Gustaw Herling-Grudziński Inny świat(fragm.) <i>W każdej nacji są ludzie dobrzy i źli</i> (fragm.) Rozmowa z Gustawem Herlingiem-Grudzińskim	Jaki był ten „inny świat” z powieści Gustawa Herlinga-Grudzińskiego?	Uczeń: –rozumie znaczenie wyrazów <i>totalitaryzm, łagier</i> , używa ich w swoich wypowiedziach –określa tematykę utworu –wyjaśnia jego tytuł –odróżnia fakty od opinii –wyszukuje w tekście informacje na temat życia i pracy w łagrze –porządkuje, syntetyzuje informacje, redaguje notatkę –określa gatunek utworu (literatura faktu)	Uczeń: –dzieli się swoją wiedzą na temat przyczyn deportacji Polaków na „niehumanitarną ziemię” –przedstawia genezę utworu –dostrzega kontekst historyczny i biograficzny utworu –ustosunkowuje się do stwierdzenia <i>Człowiek jest ludzki</i> w ludzkich warunkach –wypowiada się na temat celowości poruszania tak „ponurych” tematów	1
Krzysztof Kamil Baczyński Pokolenie Tadeusz Różewicz Ocalony i Jak dobrze	Sprzątanie duszy, czyli Ocalony Tadeusza Różewicza lub Tragedia ludzi wojny. Optymizm czy pesymizm wiersza Tadeusza Różewicza	Uczeń: –zna biogram poety –dostrzega znaczenie pozytywnych i negatywnych doświadczeń w życiu człowieka –ustala temat utworu –określa bohatera wiersza, próbuje go scharakteryzować –omawia sposób prezentacji bohatera (liryka bezpośrednia, relacja świadka „widziałem”, budowa kłamrowa) –wyszukuje środki stylistyczne (antymy) –wskazuje fragmenty kojarzące się z Biblią –wskazuje źródła codziennych radości, sposobów jej wyrażania –jest świadomy ogromu zła, jakie niesie ze sobą wojna	Uczeń: –bierze udział w dyskusji na temat „ciemności” w naszym życiu oraz porządkowania w nim chaosu i bałaganu –wnioskuje, że w obliczu tragedii człowiek nie musi być sam –wyjaśnia metaforyczny sens tematu lekcji –określa rolę antonimów w utworze –podaje charakterystyczne cechy poezji Różewicza –wyjaśnia, na czym polega dramat ukazany w wierszu (podmiot liryczny nie może się wyzwolić z koszmaru wspomnień wojennych, nie pozwalają mu one normalnie żyć, okaleczyły jego psychikę) –omawia funkcję powtórzeń: „Jak dobrze”, „mogę”, „jestem” –odpowiada na pytanie postawione w temacie (zwycięstwa optymizmu nad pesymizmem, wiara w triumf dobra nad złem)	1

		–określa podmiot liryczny i jego doznania związane z wojną (osoba mówiąca: ktoś, kto przeżył wojnę. Jej okrucieństwa zachwiały wiarę podmiotu lirycznego w drugiego człowieka, w odwieczny porządek rzeczy)		
Zofia Nałkowska Medaliony(fragm.)	Ludzie ludziom zgotowali ten los	Uczeń: –poznaje biogram autorki –poznaje temat jej utworu –streszcza historię kobiety leżącej przy torze –nazywa cechy charakteru bohaterki opowiadania –ocenia zachowanie bohaterów drugoplanowych –próbuję uzasadnić, na czym polegała tragedia człowieka uwikłanego w wojnę –wyjaśnia znaczenie motta zamieszczonego w utworze	Uczeń: –układa krótki komentarz do tematu lekcji –określa język utworu (surowa prostota, oszczędność wyrazu, reportażowy charakter) –doszukuje się współczesnego wymiaru dramatu (określa, czym kierują się ludzie w swym zachowaniu, przeczy mitom mówiącym o doskonałości naszego gatunku) –uzasadnia słusność motta zamieszczonego w utworze	1
Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (fragm.) Magda Rozmarynowska <i>Warszawskie dzieci</i> (fragm.)	Świadectwo powstańczych dni lub Dlaczego o wojnie trzeba dużo mówić?	Uczeń: – rozumie czytane teksty –przedstawia osoby występujące w tekście –opowiada o przeżyciach bohaterów	Uczeń: – wskazuje środki językowe zastosowane w utworze –określa celowość ich użycia –rozdziela cechy: dziennika, pamiętnika, wywiadu –zna cechy literatury faktu	1
Czesław Miłosz Campo di Fiori	Wiersz Campo di Fiori – świadectwem ludzkiej pamięci czy zapomnienia?	Uczeń: –określa temat utworu (przemijanie rzeczy tego świata, znikomość bytu) –podaje ogólne informacje o Giordanie Brunie –wyraża stosunek podmiotu lirycznego do bohatera wiersza (przeżywa ze skazaniem jego tragedię i równie jak on dramatycznie odczuwa chłód tłumu) –wyjaśnia, na czym polega pesymizm wiersza (ludzkie życie niewiele znaczy dla innych)	Uczeń: –dostrzega związek utworu z kontekstem historycznym –wyjaśnia celowość zmiany planu czasowego i przestrzennego (ukazanie, że mimo upływu wieków człowiek niczego się nie nauczył, nadal morduje, bawi się, cieszy, brak mu współczucia dla umierającego) –określa rolę poety w społeczeństwie (bunt przeciwko okrucieństwu świata)	1
Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> (fragm.), <i>O wojnie mówię bez patosu</i> (rozmowa z Hanną Krall) Wywiad Ja tylko pytam Liliana Śnieg-Czaplewska	Wyścił z Panem Bogiem. Warto poznać wielką autorkę Hannę Krall lub Dokonała w życiu coś wielkiego...	Uczeń: –określa bohatera tekstu –wyjaśnia tytuł książki –określa ramy czasowe fragmentu opowiadania –na podstawie zebranych wiadomości podaje informacje o Marku Edelmanie – podaje przykład faktu i opinii –czyta ze zrozumieniem –wypowiada się na temat życia autorki –wskazuje piękne cechy charakteru pisarki –szuka w tekście fragmentów mówiących o sposobie na życie	Uczeń: –określa gatunek utworu –wyjaśnia różnicę między literaturą faktu a literaturą piękną –omawia „warsztat pracy” Hanny Krall –formuluje wniosek do tematu: Co to znaczy <i>cieszyć się życiem?</i>	1
Czesław Miłosz <i>Który skrzywdziłeś</i>	W obronie człowieka prostego	Uczeń: –orientuje się w biografii autora –podaje własną definicję wyrazów <i>sprawiedliwości</i> krzywda –układa związki frazeologiczne z tymi wyrazami –wskazuje adresata wypowiedzi i dokonuje jego	Uczeń: – określa rolę poety w życiu społeczeństwa –wskazuje uniwersalne wartości wiersza –wyjaśnia sens metafor –pisze list do urzędu, instytucji z prośbą o pomoc dla skrzywdzonego –uzasadnia celowość umieszczenia tego wiersza	1

		charakterystyki –określa podmiot liryczny i jego postawę wobec ludzi skrzywdzonych –omawia budowę wiersza (nazywa rymy, określa typ liryki i rodzaj wiersza)	w III rozdziale podręcznika <i>Ocalić od zapomnienia</i>	
Krystyna Siesicka Sabat czarownic(fragm.)	Każde pokolenie ma swoje miejsce w historii?	Uczeń: –wyjaśnia, na czym polega w utworze wywoływanie duchów –omawia miejsce pokolenia Kolumbów w historii kraju –wymienia tytuły książek i filmów poświęconych tematyce wojennej –redaguje tekst <i>Zostawimy po sobie historii...</i>	Uczeń: –określa stosunek współczesnej młodzieży do przeszłości, czasów okupacji –sporządza opis bibliograficzny utworów o przeżyciach okupacyjnych	1
Jan Białostocki Sztuka cenniejsza niż złoto(fragm.)	Sztuka cenniejsza niż złoto	Uczeń: –definiuje pojęcie <i>dzieła sztuki</i> –podaje przykłady znanych dzieł sztuki –opisuje wybrane dzieło sztuki	Uczeń: –wypowiada się na temat roli sztuki w życiu człowieka –korzystając z różnych źródeł, gromadzi, informację o najlepszych muzeach, orientuje się w ich zbiorach (np. Muzeum Luwru – Mona Lisa, Wenus z Milo, Nike z Samotraki)	1
Roman Dobrzyński Guernica – najslawniejsze dzieło Picassa	Najslawniejsze dzieło Picassa	Uczeń: –orientuje się w biografii i twórczości Pabla Picassa –wyjaśnia genezę Guerniki –nazywa uczucia, jakie wzbudził obraz –wyjaśnia znaczenie pojęcia kubizm, wskazuje elementy tego kierunku w dziele Picassa	Uczeń: –opisuje arcydzieło Picassa –objaśnia symbolikę dzieła –rozumie pojęcia <i>arcydzieło i kicz</i> –podejmuje próby odróżnienia arcydzieła od kiczu	1
Kama Zboralska <i>Dusza pełna ognia</i> Kama Zboralska Magdalena Abakanowicz, sławna i ekscentryczna	Władysław Hasior, dusza pełna ognia lub Magdalena Abakanowicz, sławna i ekscentryczna	Uczeń: –czyta oba teksty –poznaje dwoje wybitnych polskich artystów –streszcza teksty –redaguje plan do wypowiedzi <i>Trudna droga do sławy</i>	Uczeń: –wyjaśnia, co oznacza metafora w sztuce –wyjaśnia, z odwołaniem się do tekstu, sens tytułów artykułów –wymienia typowe cechy twórczości obu twórców –stosuje wyrażenia z tekstu –wymienia osiągnięcia obu autorów i ich znaczenie dla Polski	1
Rozmowa z Maciejem Musiałem, Moje rekolacje (fragm.) Magdalena Kuszewska <i>Gwiazdy z przeszłości</i> (fragm.)	Drogę do sławy pokonują ludzie z pasją! lub Oni kochają to, co robią	Uczeń: –czyta tekst ze zrozumieniem –pracuje w grupach –wymienia poznane osoby, mistrzów w swoim zawodzie –wymienia wspólne cechy poznanych osób i ich znaczenie w realizowaniu marzeń i pasji	Uczeń: –przedstawia bohaterów na tle środowisk, w jakich żyją –formuluje sądy na temat roli cech charakteru w drodze do sukcesu –zapisuje swoje refleksje związane z osiągnięciem sukcesów w przyszłym zawodzie	1

* Pozostałe godziny lekcyjne, z 40 przewidzianych w klasie 3., pozostają do dyspozycji nauczyciela. Mogą to być lekcje związane z kształceniem językowym lub lekcje powtórzeniowe.